

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, <http://www.kp.org.pl>

Świebodzin, 31 grudnia 2012 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie

dotyczy: konsultacje PZO obszaru Natura 2000: Puszcza Piska PLB280008
sprawę prowadzi: Monika Kotulak monika.kotulak@kp.org.pl

W związku z trwającymi pracami nad Planem Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008, po zapoznaniu się z materiałami z dotychczasowych spotkań, chcielibyśmy zgłosić kilka uwag:

1. W obecnym stanie prawnym (w związku ze zmianą ustawy o ochronie przyrody, jaka weszła w życie od 1 października 2012 r.) nie ma podstaw do wyłączenia z zakresu PZO terenu żadnego z nadleśnictw, dotychczasowe plany urządzenia lasu nie zawierają bowiem zakresu z art. 28 ust 10 ustawy.
2. Uprzejmie proszę o umożliwienie zapoznania się z wynikami inwentaryzacji ptaków, w tym z konkretnymi propozycjami weryfikacji przedmiotów ochrony obszaru. Podtrzymuję tu uwagę wstępną z 27 sierpnia b.r., co do konieczności szerokiego traktowania listy przedmiotów ochrony – wszystkie występujące w obszarze gatunku ptaków z zał. I DP i ptaków wędrownych, co do których nie wykazano że obszar nie jest dla danego gatunku znaczący. Sam procent populacji krajowej gatunku obecnej w obszarze nie może być kryterium, przedmiotami ochrony powinny być także gatunki znajdujące w obszarze szczególne dogodne siedliska. Proszę pod tym kątem rozważyć np. zimorodka, sóweczkę, bociana czarnego, jarząbka, gagoła.
3. Zwracam uwagę na potrzebę konkretnego formułowania wskaźników, celów i ustaleń planistycznych co do modyfikacji gospodarowania. Cele do osiągnięcia powinny być określone w sposób mierzalny / weryfikowalny. Zarządzenie, jako akt prawa miejscowego, zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, powinno określać normy, a nie tylko zalecenia. Modyfikacje gospodarki powinny być skonkretyzowane, bez używania określeń „dążenie do...”, „w miarę możliwości...” itp. Podkreślenie to jawi się jako szczególnie

ważne w związku z licznymi głosami na dotychczasowych spotkaniach, sugerującymi coś wręcz odwrotnego.

4. Narzędziem ochrony tak dużego obszaru Natura 2000 powinno być m. in. jego wewnętrzne strefowanie, dokonane za pomocą krajowych form ochrony przyrody. W związku z tym:
 - a) Wnoszę o uwzględnienie jako działania ochronnego, utworzenia Mazurskiego Parku Narodowego, zgodnie z istniejącym od dawna projektem
 - b) W naszej opinii istnieje znaczny potencjał i potrzeba poszerzenia sieci rezerwatów w Puszczy (utworzenia nowych lub powiększenia istniejących rezerwatów). Prosimy o rozważenie takiej możliwości i wskazanie uznania nowych rezerwatów jako działanie ochronne w PZO.
 - c) Rezerwatom przyrody w obszarze Natura 2000 przypada szczególną funkcja – zabezpieczenia przykładów naturalnego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych dzięki naturalnym procesom (w tym procesów unaturalniania się struktury ekosystemów zniekształconych przez dawniejszą gospodarkę), a także szczególnej ochrony tych elementów różnorodności biologicznej związanych z siedliskami przyrodniczymi, oraz tych gatunków ptaków, które wymagają lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego. Dlatego wnosimy o wyraźne zagwarantowanie w PZO, że w zbiorowiskach leśnych w rezerwach Puszczy stosowane będą w miarę możliwości bierne formy ochrony, umożliwiające naturalne procesy fluktuacji i regeneracji fitocenozy, nie zakłócaną akumulację martwego drewna itp.

5. Odnośnie gospodarki leśnej, za potrzebne w tym obszarze Natura 2000 uważamy:
 - a) Rozważenie i ewentualne uzupełnienie sieci powierzchni referencyjnych, wyłączonych z użytkowania drewna, wyznaczanych i tak w Lasach Państwowych w związku z wymogami certyfikatu FSC. W razie potrzeby, w PZO należałoby zapisać powiększenie sieci tych powierzchni.
 - b) Potwierdzenie, że na wszystkich siedliskach i we wszystkich typach rębni co najmniej 5% drzewostanu (co powinno być rozumiane jako co najmniej 5% powierzchni wydzielenia gromadzącej co najmniej 5% zasobności z chwili gdy w danym drzewostanie zasobność osiągnęła maksimum) jest pozostawiane na kolejne pokolenie drzewostanu, a następnie do naturalnej śmierci i rozpadu. Badaliśmy, jak do zagadnienia tego podchodzą różne RDLP w Polsce. RDLP w Białymstoku deklaruje, że zasada ta obowiązuje obecnie na terenie całej RDLP, ale ze względu na jej znaczenie dla obszaru Natura 2000, powinna ona być potwierdzona i długoterminowo zagwarantowana w akcie prawa miejscowego - planie zadań ochronnych. RDLP w Olszynie nie odpowiedziała nam na zadane pytanie, prosimy więc o sprawdzenie, czy pozostawianie 5% jest na jej terenie stosowane także w rębniach częściowych i stopniowych. Zwracam tu także uwagę, że w planowaniu ochrony obszaru siedliskowego należałoby rozważyć, by siedliskach przyrodniczych grądów i łęgów o właściwym składzie gatunkowym,

powierzchnia takich pozostawianych fragmentów starego drzewostanu została zwiększona do ok. 10%.

- c) Konsekwentne wyłączenie z pozyskania drewna drzewostanów na torfach (siedliska bagienne i olsowe).
- d) Wyłączenie z użytkowania rębnych stref ekotonowych na odległość 50m od brzegów jezior i od rzek; na odległość 30 m od drobnych strumieni, małych oczek wodnych w wydzieleniach, krawędzi gleb torfowych.
- e) Zagwarantowanie w planach urządzania lasu nie pomniejszania powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich (wliczając KDO, ale nie wliczając tu KO, która z punktu widzenia różnorodności biologicznej nie ma w pełnych cech starodrzewia) ani ponad 120-letnich, oraz odpowiednie zaplanowanie powiększenia tej powierzchni. Określenie w planie minimalnej powierzchni takich drzewostanów, jaka powinna być osiągnięta i utrzymana. Powinien to być poziom wyższy od dzisiejszego, co wynika m.in. ze zidentyfikowanych potrzeb ptaków będących przedmiotami ochrony, nie realizujących dziś pełni potencjału populacyjnego ze względu na brak starodrzewi.
- f) Konsekwentne pozostawianie wszystkich¹ „drzew biocenotycznych” w sensie Instrukcji Ochrony Lasu 2011, a więc w szczególności:
 - żywych i martwych drzew miejscowo spróchniałych (ze zgnilizną) oraz drzew z owocnikami grzybów (hubami), z widoczną zgnilizną pnia (np. z widocznymi, otwartymi ranami pnia, dziupłami wypełnionymi próchnem, z uszkodzeniami od pioruna, złamane; z owocnikami grzybów (hubami), z koroną częściowo (powyżej 1/3) obumarłą (martwe konary i gałęzie w koronie),
 - drzew dziuplastych (wszystkich!),
 - drzew z gniazdami ptaków, o średnicy gniazd powyżej 25 cm,
 - drzew wyraźnie wyróżniających się wiekiem lub rozmiarami w stosunku do innych drzew na tym terenie – w szczególności, drzewa które przekroczyły wiek 130 lat, powinny już być bezwzględnie pozostawiane.
- g) Wyraźne wskazanie, jako celu do osiągnięcia, odtworzenia zasobów rozkładającego się drewna do poziomu nie mniej niż 20m³/ha średnio w obszarze, przy zapewnieniu, że co najmniej na 1/4 powierzchni każdego z siedlisk przyrodniczych jest obecne > 5 grubych kłód martwego drewna > 50 cm grubości i > 3 m długości². Pomiar ilości martwego drewna powinien następować w ramach prac inwentaryzacyjnych do planu urządzania lasu, zgodnie z metodą z Instrukcji Urządzania Lasu 2011. Cel powyższy powinien być traktowany jako długofalowy (termin jego osiągnięcia powinien zależeć od naturalnego tempa

¹ Tam, gdzie pozostawianie takich drzew zagrażałoby bezpieczeństwu ludzi – przy drogach publicznych, miejscach udostępnionych turystycznie – nie należy odstępować od wymogu pozostawiania drzew biocenotycznych, a rozwiązywać problemy za pomocą środków minimalizujących, np. usuwania tylko stwarzających bezpośrednie niebezpieczeństwo konarów.

² Wskaźniki właściwego stanu ochrony przyjęte dla leśnych siedlisk przyrodniczych w Państwowym Monitoringu Środowiska (www.gios.gov.pl), proponujemy tu analogicznie jako parametr siedlisk ptaków, ponieważ niektóre z gatunków będących w obszarze przedmiotami ochrony – np. dzięcioły – są zależne od zasobów martwego drewna..

wydzielania się drzew), a działanie służące jego realizacji to konsekwentne pozostawianie drzew martwych i zamierających, przede wszystkim w starszych drzewostanach. Wyjątek, jaki można tu dopuścić, to zapobieganie nadzwyczajnym sytuacjom kłęskowym (np. dopuszczenie usuwania posuszu czynnego, gdy wskaźnik NPC będzie w klasie III lub wyższej).

- h) Wyznaczenie w PZO obszarów kluczowych dla lęgów ptaków będących przedmiotami ochrony (nie tylko gatunki strefowe!) i konsekwentne wdrożenie zasady, że prace leśne w tych miejscach i w ich bezpośrednim sąsiedztwie powinny być realizowane poza okresem lęgowym ptaków, nawet gdyby mało to spowodować pewne trudności organizacyjne.
6. Prosimy o szczegółowe przeanalizowanie oddziaływań turystyki i rekreacji wodnej na ptaki. W szczególności: czy turystyka żeglarska i kajakowa w sezonie lęgowy ptaków (zwłaszcza w okresie wodzenia piskląt po tafli wody) nie powoduje negatywnych oddziaływań w wyniku płoszenia? Być może potrzebne byłyby sezonowe ograniczenia udostępnienia niektórych akwenów / rzek do turystyki, a być może stworzenie i promocja dobrowolnego „kodeksu turysty-przyrodnika”, promującego określone zachowania (np. nie wplwywanie w strefie szuwarów, nie rozplaszanie stadek rodzinnych ptaków).
 7. Pozostawianie martwych drzew w strefie brzegowej jezior oraz w rzekach powinno być powszechne, docelowo drzew takich powinno być znacznie więcej, niż 3 szt/km linii brzegowej.
 8. Konieczne jest zachowanie naturalnego charakteru cieków w obszarze, w tym wykluczenie ich utrzymywania w sposób konserwujący ich przekształcenia i uproszczenia hydromorfologiczne.
 9. Za potrzebne z tym obszarze uważamy powstrzymanie procesów urbanizacyjnych w obszarze; musi to dotyczyć także wskazania na potrzebę zmian w obecnych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także:
 - a) Ochronę stref brzegowych jezior, w szczególności przez wykluczenie jakiegokolwiek zabudowy na odległość co najmniej 100 m od brzegów jezior.
 - b) Zaplanowanie weryfikacji legalności pomostów na brzegach jezior, a następnie obligatoryjne usunięcie pomostów, których legalność nie została potwierdzona.
 - c) Zaplanowanie, jako obligatoryjne zadanie gmin, kontroli szczelności bezodpływowych zbiorników na ścieki.
 10. Kluczowe znaczenie dla niektórych gatunków ptaków, w tym przedmiotów ochrony, mogą mieć wyspy na jeziorach. Mogą one być miejscami wyższego niż przeciętnie

sukcesu lęgowego, w związku np. z obniżeniem poziomu drapieżnictwa. Proponujemy więc ustalenia planistyczne, które zapewniłyby dobre warunki ptakom na wyspach, np. ograniczenia w możliwości penetracji wysp i dobijania do nich sprzętem pływającym, przynajmniej w sezonie lęgowym ptaków.

11. W odniesieniu do bąka, zagrożeniem jest najprawdopodobniej pozyskiwanie trzciny oraz turystyka wodna. Jako zadanie ochronne należy wpisać utrzymanie istniejącej powierzchni trzcinowisk oraz ustalenie kluczowych dla gatunku miejsc rozrodu i wyłączenie tych obszarów z użytkowania turystycznego.
12. Plan powinien wykluczać możliwość lokalizacji w obszarze oraz w jego sąsiedztwie elektrowni wiatrowych oraz ferm norek, gdyż z wysokim prawdopodobieństwem skutkowałyby one zagrożeniami dla ptaków.

z poważaniem